T093 ATĐ 5 (14) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q113-Nghiệp Uẩn-Luận về Ác Hành

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 113

LUAÄN VEÀ AÙC HAØNH (Phaàn 2)

Ba haønh aùc - möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, laø ba thaâu nhieáp möôøi, hay laø möôøi thaâu nhieáp ba? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh. Nhö trong kinh noùi: "Coù ba haønh aùc - möôøi nghieäp ñaïo baát thieän." Trong kinh tuy noùi ra ñieàu naøy maø khoâng giaûi thích roäng ra; noùi roäng ra nhö tröôùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Tröôùc ñaõ phaân bieät veà ba loaïi haønh aùc, maø chöa phaân bieät veà möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, nay muoán phaân bieät cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Trong naøy, ba haønh aùc thì teân goïi toùm löôïc maø söï vieäc môû roäng, möôøi nghieäp ñaïo baát thieän thì teân goïi môû roäng maø söï vieäc toùm löôïc, cho neân ba haønh aùc thaâu nhieáp möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, khoâng phaûi laø möôøi nghieäp ñaïo baát thieän thaâö nhieáp ba haønh aùc, bôûi vì caùc haønh aùc thaâu nhieáp nghieäp ñaïo roài maø laïi coù dö, vì nhö ñoà ñöïng lôùn che phuû ñoà ñöïng nhoû maù laïi coù dö, do ñoù ba thaâu nhieáp möôøi chöù khoâng phaûi laø möôøi thaâu nhieáp ba. Khoâng thaâu nhieáp nhöõng gì? Ñoù laø tröø ra do nghòeâp ñaïo ñaõ thaâu nhieáp, coøn laïi haønh aùc cuûa thaân - ngöõ vaø yù. Theá naøo laø coøn laïi haønh aùc cuûa thaân - ngöõ? Ñoù laø nghieäp ñaïo cuûa thaân - ngöõ sau khi daáy khôûi gia haïnh, vaø caùc nghieäp ñaõ noùi trong luaän Thi Thieát, cuøng vôùi taát caû caùc nghieäp do Giaù toäi (khoâng phaûi laø toäi cuûa töï taùnh) thaâu nhieáp. Theá naøo laø coøn laïi haønh aùc cuûa yù? Ñoù laø tö thuïoâc veà baát thieän. Nay seõ bieåu hieän roõ raøng veà möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, coù ba loaïi sai bieät giöõa caên baûn - gia haïnh vaø daáy khôûi sau. Ba loaïi thuoäc veà saùt sinh, ñoù laø neáu ngöôøi moå deâ, tröôùc ñoù ñi ñeán choå con deâ, hoaëc laø mua, keùo ñi, troùi chaët, ñaùnh ñaäp, cho ñeán maïng soáng chöa ñoaïn maát, luùc baáy giôø taát caû thaân - ngöõ nghieäp baát thieän, laø thuoäc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 223

veà gia haïnh saùt sinh. Neáu duøng taâm gieát haïi ñang ñoaïn maát maïng soáng loaøi khaùc, luùc baáy giôø taát caû thaân bieåu baát thieän vaø saùt-na Voâ bieåu naøy, laø thuoäc veà caên baûn saùt sinh. Töø ñaây veà sau ngay taïi nôi naøy, taát caû haønh ñoäng loät da-chaët ñöùt xöông thòt, hoaëc baùn-hoaëc aên, ñaõ khôûi leân Bieåu, Voâ bieåu nghieäp cuûa thaân, ngöõ baát thieän, laø thuoäc veà daáy khôûi sau saùt sinh. Ba loaïi thuoäc veà troäm caép, ñoù laø baét ñaàu khôûi taâm troäm caép ñi ñeán nhöõng nôi aáy, möu tính, quan saùt, ñaäp töôøng, caét khoùa laáy cuûa caûi tieàn baïc cuûa ngöôøi ta, cho ñeán nhaác ñoà vaät chöa rôøi xa nôi ban ñaàu, luùc baáy gioà taát caû thaân, ngöõ nghieäp baát thieän, laø thuoäc veà gia haïnh troäm caép. Neáu duøng taâm troäm caép ñang laáy ñoà vaät cuûa ngöôøi ta nhaác leân rôøi xa nôi ban ñaàu, luùc baáy giôø taát caû thaân bieåu baát thieän vaø saùt-na Voâ bieåu naøy, laø thuoäc veà caên baûn troäm caép. Töø ñaây veà sau hoaëc laø chuû ñoà vaät phaùt hieän cho ñeán ñaùnh nhau-laøm haïi nhau, lieàn duøng gia haïnh saùt sinh laøm daáy khôûi sau troäm caép. Neáu ngöôøi chuû khoâng phaùt hieän thì mang ñoà vaät ñi xa thoï duïng, luùc baáy giôø ñaõ khôûi leân Bieåu-Voâ bieåu nghieäp cuûa thaân-ngöõ baát thieän, laø thuoäc veà daáy khôûi sau troäm caép. Ba loaïi thuoäc veà taø daâm, ñoù laø vì löûa duïc ñaõ böùc baùch noùng boûng, hoaëc laø ñöa tin, thö tö, aên uoáng, tieàn baïc cuûa caûi ñeå bieåu loä töôùng aùi, luùc aáy hoaëc vuoát ve, xuùc chaïm cho ñeán khii tröôùc hoøa hôïp, taát caû thaân, ngöõ nghieäp baát thieän, laø thuoäc veà gia haïnh taø daâm. Neáu vaøo luùc baáy giôø hai beân hoøa hôïp ñaõ khôûi leân thaân bieåu baát thieän, vaø saùt-na Voâ bieåu naøy, laø thuoäc veà caên baûn taø daâm. Trong naøy, coù ngöôøi noùi: Luùc môùi hoøa hôïp thì thaønh nghieäp ñaïo. Coù ngöôøi noùi: Luùc thoûa maûn söï khao khaùt böùc baùch thì môùi thaønh mghieäp ñaïo. Töø ñoù veà sau vaãn döïa vaøo söï vieäc naøy maø coù Bieåu-Voâ bieåu nghieäp cuûa thaân-ngöõ baát thieän, laø thuoäc veà daáy khôûi sau taø daâm. Ba loaïi thuoäc veà lôøi noùi doái traù, ñoù laø vì tieàn cuûa-danh döï..., cho neân höôùng veà moät höõu tình, hoaëc laø nôi nhieàu ngöôøi tu taäp, giaû vôø laøm chöùng cô roõ raøng che laáp söï thaät ñeå noùi khaùc ñi, cho ñeán khi phaùt ra lôøi noùi doái traù ñaõ thaâu nhieáp tieáp nhaän, taát caû thaân - ngöõ nghieäp baát thieän luùc aáy, laø thuoäc veà gia haïnh cuûa lôøi noùi doái traù. Neáu ñang phaùt ra lôøi noùi doái traù ñaõ thaâu nhieáp tieáp nhaän, thì taát caû ngöõ bieåu baát thieän luùc aáy, vaø saùt-na Voâ bieåu naøy, laø thuoäc veà caên baûn cuûa lôøi noùi doái traù. Töø ñaây veà sau vaãn döïa vaøo söï vieäc naøy maø khôûi leân bieåu - Voâ bieåu nghieäp cuûa thaân-ngöõ baát thieän, laø thuoäc veà daáy khôûi sau cuûa lôøi noùi doái traù. Ba loaïi thuoäc veà lôøi noùi chia reõ, ñoù laø vì tieàn cuûa-danh döï..., cho neân tìm ñuû moïi caùch ñeå chia reõ-phaù hoaïi ñoái vôùi baïn thaân cuûa ngöôøi khaùc, cho ñeán khi chöa phaùt ra lôøi noù phaù hoaïi ñích thöïc, taát caû thaân

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 224

-ngöõ nghieäp baát hieän luùc aáy, laø thuoäc veà gia haïnh cuûa lôøi noùi chia reõ. Neáu duøng yù phaù hoaïi ñang phaùt ra lôøi noùi phaù hoaïi, thì taát caû ngöõ bieåu baát thieän luùc aáy, vaø saùt-na voâ bieåu naøy, laø thuoäc veà caên baûn cuûa lôøi noùi chia reõ. Töø ñaây veà sau vaãn döïa vaøo söï vieäc naøy maø khôûi leân

Bieåu-Voâ bieåu nghieäp cuûa thaân-ngöõ baát thieän, laø thuoäc veà daáy khôûi sau cuûa lôøi noùi chia reõ. Trong naøy, coù ngöôøi noùi: Neáu lôøi noùi chia reõ laøm cho ngöôøi khaùc bò toån haïi thì môùi thaønh nghieäp ñaïo. Neáu nhö vaäy thì phaù hoaïi Thaùnh nhaân leõ ra khoâng phaûi laø nghieäp ñaïo, nhöng maø lôøi noùi chia reõ phaù hoaïi Thaùnh giaû laø toäi naëng. Noùi nhö vaäy thì chæ khôûi taâm phaù hoaïi, noùi ra lôøi noùi chia reû, neáu toàn haïi hay khoâng toån haïi thì ñeàu thaønh nghieäp ñaïo. Ba loaïi thuoäc veà lôøi noùi hung aùc, ñoù laø vì baûn taùnh cuûa ngöôøi aáy nhieàu saân giaän, saép phaùt ra lôøi noùi thì tröôùc tieân hieän roõ söï töùc giaän, thaân quay ñi quay laïi, saéc maët ñoåi khaùc, maét trôõn tröôøng döõ tôïn, cho ñeán khi chöa phaùt ra lôøi noùi nhuïc maï ñích thöïc, taát caû thaân, ngöõ nghieäp baát thieän luùc aáy, laø thuoäc veà gia haïnh cuûa lôøi noùi hung aùc. Neáu ñeán luùc ngöôøi aáy ñaõ phaùt ra lôøi noùi nhuïc maï, thì taát caû ngöõ bieåu baát thieän luùc aáy, vaø saùt -na Voâ bieåu naøy, laø thuoäc veà caên baûn cuûa lôøi noùi hung aùc. Töø ñaây veà sau vaãn döïa vaøo söï vieäc naøy maø khôûi leân Bieåu-Voâ bieåu nghieäp cuûa thaân -ngöõ baát thieän, laø thuoäc veà daáy khôûi sau cuûa lôøi noùi hung aùc. Trong naøy, coù ngöôøi noùi: Laøm cho ngöôøi khaùc giaän döõ phieàn muoän thì môùi thaønh nghieäp ñaïo. Neáu nhö vaäy thì maéng nhieác ngöôøi ly duïc leõ ra khoâng phaûi laø nghieäp ñaïo, nhöng maø lôøi noùi hung aùc maéng nhieác ngöôøi ly duïc laø toäi naëng; noùi nhö vaäy thì chæ oâm loøng töùc giaän phaùt ra lôøi noùi hung aùc, neáu phieàn muoän hay khoâng phieàn muoän thì ñeàu thaønh nghieäp ñaïo. Ba loaïi thuoäc veà lôøi noùi ñaõ baøn, ñoù laø vì tieàn cuûa-danh döï-söï cung kính… vaø ñuøa côït, cho neân thích daáy leân ñuû loaïi lôøi noù khoâng ñuùng nghóa -khoâng ñuùng luùc-khoâng thuaän theo phaùp; hoaëc laø laøm troø heà, muoán laøm cho ngöôøi ngu cöôøi noùi vui veû, thì chæ chuù yù nhaûy nhoùt phaùt ra nhöõng lôøi noùi vui cöôøi, cho ñeán khi chöa phaùt ra lôøi noùi caên baûn aáy, taát caû thaân -ngöõ nghieäp baát thieän luùc aáy, laø thuoäc veà gia haïnh cuûa lôøi noùi dô baån. Neáu luùc ñích thöïc phaùt ra caùc lôøi noùi dô baån-lôøi noùi khoâng coù nghóa, thì taát caû ngöõ bieåu baát thieän vaø saùt-na Voâ bieåu naøy, laø thuoäc veà caên baûn cuûa lôøi noùi dô baån. Töø ñaây veà sau vaãn döïa vaøo söï vieäc naøy maø khôûi leân Bieåu-Voâ bieåu nghieäp cuûa thaân-ngöõ baát thieän, laø thuoäc veà daáy khôûi sau cuûa lôøi noùi dô baån. Coøn laïi ba nghieäp ñaïo tham duïc-saân giaän-taø kieán thuoäc veà yù khôûi

leân chính laø caên baûn, khoâng coù gia haïnh vaø daáy khôûi sau sai bieät. Coù ngöôøi noùi: Cuõng coù gia haïnh vaø daáy khôûi sau, ñoù laø töø baát thieän. Trong naøy, caên baûn cuûa baûy nghieäp ñaïo baát thieän, nhöõng loaïi coù Bieåu nghieäp vaø nhöõng loaïi khoâng coù Bieåu nghieäp thuoäc saùt-na naøy, ñeàu coù ñuû naêm nghóa: 1. Haønh aùc. 2. Phaïm giôùi. 3. Khoâng phaûi luaät nghi. 4. Nghieäp. 5. Nghieäp ñaïo. Caùc voâ bieåu nghieäp töø ñaây veà sau ñeàu chæ coù boán nghóa, ñoù laø tröø ra nghieäp ñaïo, bôûi vì ñoài vôùi Tö cuoái cuøng chuyeån moät nghieäp, ñoù laø ba nghieäp cuûa thaân laàn löôït töøng nghieäp moät taø daáy khôûi. Coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeån hai nghòeâp, ñoù laø nhö coù moät keû aên troäm deâ cuûa

ngöôøi khaùc, coù hy voïng naøy thì vaøo luùc aên troäm cuõng gieát haïi, troäm caép tuøy theo moät loaïi, bôûi vì taø daâm chæ cuoái cuøng laø do mình. Neáu phaùp phaùt sinh coù chuûng loaïi nhö vaäy, thì trong moät saùt-na do Tö cuoái cuøng chuyeån hai nghieäp ñaïo baát thieän caâu sinh. Coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp, ñoù laø nhö coù moät ngöôøi tröôùc tieân khieán hai ngöôøi laøm ñieàu saùt sinh vaø aên troäm, töï mình laøm ñieàu taø daâm. Neáu phaùp phaùt sinh coù chuûng loaïi nhö vaäy, thì trong moät saùt-na caû ba loaïi ñeàu laø cuoái cuøng, luùc aáy do Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp ñaïo baät thieän caâu sinh. Gioáng nhö boïn cöôùp heïn nhau ñeán moät nôi, luùc cöôùp ñoaït cuûa caûi cuûa ngöôøi khaùc, ôû trong moät saùt-na coù keû keùo xe cuûa ngöôøi aáy, coù keû gieát hai maïng soáng cuûa ngöôøi aáy, coù keû haõm hieáp vôï cuûa ngöôøi aáy. Neân bieát raèng luùc baáy giôø nhöõng keû cöôùp ñoaït kia, coù keû do Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp ñaïo baát thieän caâu sinh. Ñoái vôùi töï taùnh cuûa ngöõ nghieäp trong boán nghieäp ñaïo baát thieän, coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeån moät nghieäp, ñoù laø boán nghieäp cuûa ngöõ laàn löôït töøng nghieäp moät maø daáy khôûi. Coù ngöôøi noùi: Moät nghieäp laø chæ rieâng lôøi noùi dô baån. Coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeån hai nghieäp, ñoù laø daáy leân lôøi noùi doái traù, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân lôøi noùi dô baån; hoaëc laø daáy leân lôøi noùi chia reõ, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân coù lôøi noùi dô baån; hoaëc laø daáy leân lôøi noùi hung aùc, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân coù lôøi noùi dô baån. Coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeàn ba nghieäp, ñoù laø daáy leân lôøi noùi doái traù, lôøi noùi chia reõ, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân coù lôøi noùi dô baån; hoaëc laø daáy leân lôøi noùi doái traù, lôøi noùi chia reû, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân coù lôøi noùi dô baån; hoaëc laø daáy leân lôøi noùi doái traù, lôøi

noùi hung aùc, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân coù lôøi noùi dô baån; hoaëc laø daáy leân lôøi noùi chia reû, lôøi noùi hung aùc, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân coù lôøi noùi dô baån. Coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeån boán nghieäp, ñoù laø daáy leân lôøi noùi doái traù, lôøi noùi chia reõ, lôøi noùi hung aùc, bôûi vì khoâng ñuùng luùc cho neân coù lôøi noùi dô baån. Neáu luaän toång quaùt thì coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeån naêm nghieäp, cho ñeán coù luùc do Tö cuoái cuøng chuyeån taùm nghieäp, ñoù laø khieán saùu ngöôøi laøm ra saùu nghieäp ñaïo, töï mình laøm ra nghieäp ñaïo taø daâm. Neáu phaùp phaùt sinh coù chuûng loaïi nhö vaäy, thì trong moät saùt-na coù baûy loaïi laø deàu cuoái cuøng, vaø ba nghieäp ñaïo thuoäc yù tuøy theo moät loaïi hieän roõ tröôùc maét, nhö vaäy Tö cuoái cuøng chuyeån taùm loaïi nghieäp ñaïo caâu sinh. Neân bieát raèng Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp cuûa yù hieän khôûi khaùc khaùc nhau, khoâng coù nghóa caâu sinh, bôûi vì khoâng coù hai taâm, bôûi vì khoâng coù sai khieán keû khaùc, vì vaäy khoâng noùi ñeán nghóa caâu sinh cuûa hoaëc laø chín-hoaëc laø möôøi. Hoûi: ÔÛ trong coõi naøo coù maáy nghieäp ñaïo baát thieän coù theå coù ñöôïc? Ñaùp: Chæ ôû coõi Duïc coù theå coù ñöôïc ñaày ñuû taát caû, hoaëc laø do Baát luaät nghi (raát aùc) thaâu nhieáp, hoaëc laø do Phi Saéc-Voâ saéc thì taát caû ñeàu khoâng coù theå coù ñöôïc. Hoûi: ÔÛ trong neõo naøo

coù maáy nghieäp ñaïo baát thieän coù theå coù ñöôïc? Ñaùp: Neõo Naïi-laïc-ca (ñòa nguïc) coù naêm loaïi sau, do Phi luaät nghi -phi baát luaät nghi thaâu nhieáp; khoâng coù saùt sinh, bôûi vì neõo aáy khoâng coù naêng löïc ñoaïn maát maïng soáng cuûa loaøi khaùc, nhö noùi ôû neõo aáy thaäm chí nghieäp baát thieän voán coù, chöa dieät boû heát thì nhaát ñònh khoâng maïng chung; khoâng coù troäm caép, bôûi vì neõo aáy khoâng coù phaàn nhaän laáy taøi saûn; khoâng coù taø daâm, bôûi vì neõo aáy khoâng coù söï thaâu nhieáp tieáp nhaän vôï choàng; khoâng coù lôøi noùi doái traù, bôûi vì luoân luoân khoâng coù hoøa hôïp; coù lôøi noùi hunh aùc, bôûi vì söï böùc baùch cuûa khoå ñau phaûi nhaän chòu; coù lôøi noùi dô baån, bôûi vì noùi khoâng ñuùng luùc; tham duïc-saân giaän vaø taø kieán coù ñuû, bôûi vì chöa lìa boû duïc. Baøng sinh vaø neõo quyû ñeàu coù ñuû möôøi loaïi, do Phi luaät nghi, Phi baát luaät nghi thaâu nhieáp. Loaøi ngöôøi ôû ba chaâu coù ñuû möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, hoaëc laø do Baát luaät nghi thaâu nhieáp, hoaëc la do Phi luaät nghi – Phi baát luaät nghi thaâu nhieáp. Baéc Caâu-loâ-chaâu coù boán loaïi sau, do Phi luaät nghi, phi baát luaät nghi thaâu nhieáp. Khoâng coù saùt sinh, bôûi vì chaéc chaén thoï maïng laø moät

ngaøn tuoåi khoâng coù cheát yeåu, vaø bôûi vì taùnh thuaàn thieän cho neân nhaát ñònh tieán leân cao. Khoâng coù troäm caép, bôûi vì ôû ñoù khoâng coù thaâu nhieáp tieáp nhaän phaàn cuûa mình vaø ngöôøi. Khoâng coù taø daâm. Bôûi vì khoâng coù thaâu nhieáp tieáp nhaän vôï choàng, neáu luùc hoï muoán thöïc hieän vieäc laøm phi phaïm haïnh, cuøng vôùi ngöôøi nöõ ôû ñoù ñi ñeán döôùi taùn caây, neáu nhö thích hôïp thì caønh caây saø xuoáng che kín ñeå cho hoï hoøa hôïp, neáu khoâng che kín thì caû hai xaáu hoå ma rôøi xa. Khoâng coù lôøi noùi doái traù, bôûi vì khoâng coù söï thaâu nhieáp tieáp nhaän lôøi noùi doái traù. Khoâng coù lôøi noùi chia reõ, bôûi vì höõu tình ôû ñoù luoân luoân hoøa hôïp. Khoâng coù lôøi noùi hung aùc, bôûi vì hoï thöôøng noùi nhöõng lôøi noùi dòu daøng toát ñeïp, coù lôøi noùi dô baån, bôûi vì hoï ngaâm nga ca haùt cöôøi ñuøa khoâng ñuùng luùc. Tham duïc-saân giaän-taø kieán coù ñuû, bôûi vì chöa lìa boû duïc. Trong loaøi trôøi coõi Duïc coù ñuû möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, do Phi luaät nghi-phi baát luaät nghi thaâu nhieáp. Hoûi: Loaøi trôøi aáy laø coù söï gieát haïi maïng soáng hay khoâng? Ñaùp: loaøi trôøi aáy tuy khoâng töï mình gieát haïi laãn nhau maø gieát haïi loaøi khaùc. Laïi coù ngöôøi noùi: “Cuõng coù töï mình gieát haïi laãn nhau, bôûi vì noùi nhö vaäy: Tay chaân cuûa chö thieân heã chaët ñöùt laø moïc laïi, chaët ñöùt giöõa ñaàu thì laäp töùc cheát maát.” Coù troäm caép cho ñeán lôøi noùi dô baån, bôûi vì hoï cuõng coù troäm cöôùp ñoà vaät cuûa ngöôøi khaùc, xaâm laán ñeán söï höôûng thuï cuûa ngöôøi khaùc, daáy leân lôøi noùi giaû doái, noùi ra lôøi noùi phaù hoaïi, giaän döõ maéng nhieác laøm nhuïc, ngaâm nga ca haùt khoâng ñuùng luùc...; tham duïc -saân giaän-taø kieán coù ñuû, bôûi vì chöa lìa boû duïc. Hoûi: Neáu troäm caép ñoà vaät taøi saûn cuûa Tyø kheo ñaõ qua ñôøi, thì ôû nôi naøo nhaän laáy nghieäp ñaïo caên baûn? Ñaùp: Neáu ñaõ thöïc hieän phaùp Yeát-ma, thì nhaän laáy ôû nôi chuùng Yeát -ma; neáu chöa thöïc hieän phaùp Yeát-ma, thì nhaän laáy ôû khaép taát caû moïi nôi Ñaïi chuùng noùi veà phaùp

thieän. Hoûi: Neáu gaëp ñöôïc ñoà vaät caát giaáu daáy leân yù töôûng troäm caép maø töï mình söû duïng, thì luùc aáy mang laïi nghieäp ñaïo caên baûn ôû nôi naøo? Ñaùp: Mang laáy ôû nôi nhaø vua, bôûi vì moïi thöù voán coù treân maët ñaát thuoäc veà nhaø vua. Laïi coù ngöôøi noùi: Nang laáy ôû nôi ñaõ thuoäc veà ruoäng ñaát, nhaø cöûa aáy. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi ví ngöôøi aáy gaëp ñöôïc lôïi ích töø thueá maù ôû trong choå naøy. Noùi nhö vaäy thì mang laáy ôû nôi nhaø vua, bôûi vì moïi thöù voán coù treân maët ñaát laø do nhaø vua laøm chuû, ngöôøi chuû ruoäng ñaát, nhaø cöûa aáy chæ chuyeån vaän lôïi ích cuûa ñaát ñai chöù khoâng phaûi laø lôïi ích cuûa ñoà vaät caát giaáu.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 228

Hoûi: Neáu laáy ñoà vaät caát giaáu ôû giöõa hai nöôùc daáy leân yù töôûng troäm caép, thì laïi ôû nôi naøo mang laáy nghieäp ñaïo caên baûn? Ñaùp: Neáu chuyeån Luaân Vöông xuaát hieän treân theá gian thì mang laáy ôû nôi Luaân Vöông, neáu khoâng coù Luaân Vöông thì cuõng khoâng coù mang laáy ôû nôi naøo. Hoûi: Neáu laáy troäm ñoà vaät trong thaùp thôø Nhö Lai, thì mang laáy nghieäp ñaïo caên baûn ôû nôi naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: cuõng mang laáy ôû nôi Quoác Vöông. Coù ngöôøi noùi: Mang laáy ôû nôi ngöôøi cuùng döôøng. Coù ngöôøi noùi: Mang laáy ôû nôi ngöôøi canh giöõ. Coù ngöôøi noùi: Mang laáy ôû nôi trôøi-roàng-Döôïc xoa vaø loaøi Phi nnhaân luoân luoân baûo veä ôû ñoù. Noùi nhö vaäy thì mang laáy ôû nôi Phaät. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì nhö Ñöùc Theá Toân noùi: “A-nan neân bieát! Neáu ta ôû ñôøi coù höõu tình ñoái vôùi Ta maø cung kính cuùng döôøng, vaø sau khi Nieát-baøn cho ñeán ngaøn naêm, ñoái vôùi xaù-lôïi (ñaø ñoâ) cuûa Ta chæ nhoû nhö haït caûi maø cung kính cuùng döôøng, Ta noùi neáu truù trong taâm bình ñaúng, thì caûm ñöôïc quaû dò thuïc bình ñaúng vaø bình ñaúng.” Bôûi vì lôøi noùi naøy, cho neân Ñöùc Theá Toân dieät ñoà tuy traõi qua ngaøn naêm, maø taát caû theá gian cung kính cuùng döôøng Ñöùc Phaät ñeàu thaâu nhieáp tieáp nhaän. Hoûi: Neáu ñoái vôùi ngöôøi nöõ thoï hoïc caám giôùi maø laøm haïnh baát tònh, ñoù laø Tyø kheo ni vaø Öu-baø-di thöôøng xuyeân tu phaïm haïnh, cho ñeán ngöôøi nöõ luoân luoân tu khoå haïnh cuûa ngoaïi ñaïo, huûy phaïm ñeán hoï thì mang laáy nghieäp ñaïo caên baûn ôû nôi naøo? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Mang laáy ôû nôi thaày daïy cuûa hoï. Laïi coù ngöôøi noùi: Mang laáy ôû nôi cuøng phaïm haïnh vôùi hoï. Noùi nhö vaäy laø mang laáy ôû nôi nhaø vua, bôûi vì hoï laø Quoác Vöông phoøng hoä. Hoûi: Laøm haïnh baát tònh ñoái vôùi ngöôøi nöõ töï baùn mình, mang laáy nghieäp ñaïo caên baûn ôû nôi naøo? Ñaùp: Neáu cuøng vôùi giaù trò aáy thì cuõng khoâng coù mang laáy nôi naøo, neáu khoâng cuøng vôùi giaù trò thì mang laáy ôû nôi nhaø vua. Hoûi: Laøm haïnh baát tònh ñoái vôùi ngöôøi nöõ chöa laáy choàng, mang laáy nghieäp ñaïo caên baûn ôû nôi naøo? Ñaùp: Neáu ñaõ nhaän lôøi vôùi ngöôøi khaùc thì mang laáy ôû nôi ngöôøi choàng, neáu chöa nhaän lôøi vôùi ngöôøi khaùc thì mang laáy ôû nôi cha meï vaø nhöõng ngöôøi thaân cuûa hoï. Hoûi: Neáu coù ngöôøi nöõ ñöôïc cha meï-anh em-chò em-hoï haøng thaân thích cuûa mình cuøng baûo veä, coù tröøng phaït-coù ngaên caûn laø theâ thieáp cuûa ngöôøi khaùc do ngöôøi khaùc thaâu nhieáp tieáp nhaän, cho ñeán hoaëc coù ngöôøi taëng moät ñoùa hoa töôi ñeïp, neáu

ñoái vôùi ngöôøi aáy maø laøm haïnh baát tònh,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 229

thì mang laáy nghieäp ñaïo caên baûn ôû nôi naøo? Ñaùp: ÔÛ nôi coù theå thaâu nhieáp baûo veä, cho ñeán mang laáy ôû nôi ngöôøi taëng moät ñoùa hoa töôi ñeïp. Nhö luaän Thi Thieát noùi: "Ngöôøi chaâu Thieäm boä thaân hình giao caáu vôùi nhau thì thaønh daâm; Ñoâng Tyø-ñeà-ha, Taây Cuø-ñaø-ni, Baéc caâu-loâ -chaâu, coõi trôøi Töù Thieân Vöông chuùng, coõi trôøi Tam Thaäp Tam, cuõng nhö vaäy. Coõi trôøi Daï Ma oâm laáy nhau thì thaønh daâm, coõi trôøi Ñoå-söû-ña naém tay nhau thì thaønh daâm, coõi trôøi Laïc Bieán Hoùa cöôøi vui vôùi nhau thì thaønh daâm, coõi trôøi Tha Hoùa Töï Taïi lieác maét nhìn nhau thì thaønh daâm." Hoûi: Trôøi ôû maët ñaát (Ñòa cö) ñaõ khôûi leân gia haïnh cuûa vieäc daâm, töùc laø nghieäp ñaïo caên baûn cuûa trôøi ôû hö khoâng (Khoâng cö), nghieäp ñaïo cuûa trôøi ôû hö khoâng thì coù gia haïnh hay khoâng? Ñaùp: Ñeàu coù gia haïnh, nghóa laø coõi trôøi Daï Ma thì duøng tay naém tay, cöôøi vui söôùng, lieác maét nhìn laøm gia haïnh, coõi trôøi Ñoå-söù-ña thì duøng cöôøi vui söôùng, lieác maét nhìn laøm gia haïnh, coõi trôøi Laïc Bieán Hoùa thì duøng lieác maét laøm gia haïnh. Hoûi: Nôi chæ lieác maét nhìn nhau thì thaønh nghieäp ñaïo laø coù gia haïnh hay khoâng? Ñaùp: ÔÛ ñoù cuõng coù, tröôùc höôùng veà moät phía ñeå lieác nhìn ngöôøi nöõ khaùc, quay ñaàu nhìn laïi phía khaùc chöa nhìn thaáy laø gia haïnh, troâng thaáy thì thaønh caên baûn; tröôùc ngoài ôû cuøng moät cung ñeå nhìn ngöôøi nöõ khaùc, ñöùng daäy höôùng veà cung khaùc chöa nhìn thaáy laø gia haïnh, troâng thaáy thì thaønh caên baûn. Hoûi: Vì sao ôû maët ñaát thaân hình giao caáu vôùi nhau thì thaønh daâm, ôû hö khoâng thì khoâng nhö vaäy? Ñaùp: Phieàn naõo nôi naøy thoâ, phieàn naõo nôi kia teá; phieàn naõo nôi naøy naëng, phieàn naõo nôi kia nheï; phieàn naõo nôi naøy chaäm, phieàn naõo nôi kia nhanh. Vaû laïi, caùc coõi trôøi aáy thuoäc caûnh giôùi thònh vöôïng höøng höïc, caûnh giôùi saùng ngôøi thanh tònh, caûnh giôùi toát ñeïp tuyeät vôøi, bôûi vì caûnh giôùi nhö vaäy daãn daét, cho neân luùc môùi vöøa xuùc chaïm vôùi nhau thì Laøm cho meâ maãn, vì vaäy ôû nôi aáy löûa duïc deã daøng döøng laïi. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì caùc coõi trôøi phía treân gaàn vôùi ñaïo ly duïc, cho neân ôû nôi aáy löûa duïc daàn daàn ít ñi. Noùi nhö vaäy laø taát caû vieäc daâm caàn phaûi hai thaân hình giao nhau thì löûa duïc môùi ngöøng. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì luaän Thi Thieát noùi neân thoâng hieåu theá naøo? Ñaùp: Luaän aáy noùi veà möùc ñoä thôøi gian nhanh chaäm sai khaùc, nghóa laø coõi trôøi Daï Ma nhö möùc ñoä thôøi gian oâm nhau thì löûa duïc lieàn ngöøng,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 230

cho ñeán coõi trôøi Tha Hoùa Töï Taïi nhö möùc ñoä thôøi gian lieác maét nhìn thì löûa duïc lieàn ngöøng. Trong luïaân Thi Thieát chæ döïa vaøo möùc ñoä thôøi gian cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Ba haønh dieäu, möôøi nghieäp ñaïo thieän, laø ba thaâu nhieáp möôøi, hay laø möôøi thaâu nhieáp ba? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh. Nhö trong kinh noùi: "Coù ba haønh dieäu, möôøi nghieäp ñaïo thieän." Trong kinh tuy

noùi ra ñeàu naøy maø chöa giaûi thích roäng ra, noùi roäng ra nhö tröôùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Tröôùc ñaõ phaân bieät veà ba loaïi haønh dieäu, maø chöa phaân bieät veà möôøi nghieäp ñaïo thieän, nay muoán phaân bieät cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Trong naøy, ba haønh dieäu thì teân goïi toùm löôïc maø söï vieäc môû roäng, möôøi nghieäp ñaïo thieän thì teân goïi môû roäng maø söï vieäc toùm löôïc, cho neân ba haønh dieäu thaâu nhieáp möôøi nghieäp ñaïo thieän, khoâng phaûi laø möôøi nghieäp ñaïo thieän thaâu nhieáp ba haønh dieäu, noùi thí duï nhö tröôùc. Khoâng thaâu nhieáp nhöõng gì? Ñoù laø tröø ra haønh dieäu cuûa thaân-ngöõ vaø yù do nghieäp ñaïo thaâu nhieáp, coøn laïi haønh dieäu cuûa thaân-ngöõ vaø yù. Trong naøy, nhöõng gì laø haønh dieäu cuûa thaân-ngöõ, vaø caùc nghieäp maø luaän Thi Thieát ñaõ noùi, cuøng vôùi caùc nghieäp do lìa Giaù toäi ñaõ thaâu nhieáp. Nhöõng gì laø haønh dieäu cuûa yù khoâng phaûi laø nghieäp ñaïo thaâu nhieáp? Ñoù laø Tö thuoäc veà thieän. Nay caàn phaûi bieåu hieän roõ raøng veà möôøi nghieäp ñaïo thieän, coù ba loaïi sai bieät giöõa caên baûn-gia haïnh vaø daáy khôûi sau. Lìa boû caên baûn cuûa möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, töùc laø caên baûn cuûa möôøi nghieäp ñaïo thieän; laøi boû gia haïnh-daáy khôûi sau cuûa nghieäp ñaïo baát thieän, töùc laø gia haïnh-daáy khôøi sau cuûa nghieäp ñaïo thieän. Ñieàu naøy laïi laø theá naøo? Gioáng nhö Sa di luùc thoï Cuï tuùc giôùi, tröôùc tieân y phuïc chænh teà tieán vaøo nôi thoï giôùi, ñaûnh leã Taêng ñaày ñuû caàu Thaân giaùo Sö, thoï trì baùt höôùng ñeán hoûi Giaø söù, ñi ñeán trong chuùng hoûi Giaø naïn, taùc baïch Yeát- ma thöù nhaát cho ñeán Yeát-ma thöù ba chöa xong, thì goïi laø gia haïnh cuûa nghieäp ñaïo thieän; neáu ñeán cuoái cuøng Yeát-ma thöù ba, luùc aáy Bieåu nghieäp vaø Voâ bieåu trong saùt-na naøy, thì goïi laø caên baûn cuûa nghieäp ñaïo thieän; töø ñaây veà sau noùi cho bieát veà caùc söï vieäc nhö Töù y-Töù troïng..., thì goïi laø daáy khôûi sau cuûa nghieäp ñaïo thieän. Trong naøy, caên baûn cuûa baûy nghieäp ñaïo thieän, neáu laø Bieåu vaø Voâ bieåu trong saùt-na naøy, thì ñeàu coù ñuû baûy nghóa: 1. Thi-la. 2. Haønh dieäu.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 231

3. Luaät nghi. 4. Bieät giaûi thoaùt. 5. Luaät nghi bieät giaûi thoaùt. 6. Nghieäp. 7. Nghieäp ñaïo. Caùc Voâ bieåu nghieäp töø ñaây veà sau ñeàu chæ coù naêm nghóa, ñoù laø tröø ra Bieät giaûi thoaùt vaø Nghieäp ñaïo, bôûi vì ñaõ ñaït ñöôïc giaûi thoaùt hoaøn toaøn caùc ñieàu aùc chöù khoâng phaûi laø luùc baét ñaàu, cuøng bôûi vì chæ vaøo luùc Tö cuoái cuøng môùi goïi laø nghieäp ñaïo. Hoûi: Do Tö cuoái cuøng chuyeån maáy nghieäp ñaïo thieän caâu sinh? Ñaùp: Vaøo luùc thoï taùm giôùi vaø naêm giôùi, neáu truù trong taâm thieän thuoäc naêm thöùc, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån saùu nghieäp ñaïo caâu sinh; neáu truù trong taâm thieän thuoäc yù thöùc, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån baûy nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu truù trong taâm nhieãm oâ, hoaëc laø taâm voâ kyù, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån boán nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu truù trong taâm thieän yù thöùc, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån möôøi hoaëc laø chín nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu truù trong taâm nhieãm oâ, hoaëc laø taâm voâ kyù, hoaëc laø luùc khoâng coù taâm, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån baûy nghieäp ñaïo thieän caâu sinh. Luùc thoï Phi luaät nghi-phi baát luaät nghi, baûy

nghieäp ñaïo thieän cuûa thaân-ngöõ, tuøy theo kyù haïn yeâu caàu maø nhieàu ít khoâng nhaát ñònh; ba nghieäp ñaïo thieän cuûa yù, hoaëc laø coù, hoaëc laø khoâng coù, hoaëc laø nhieàu, hoaëc laø ít. Ngöôøi sinh ôû coõi Duïc, neáu khôûi leân taâm thieän thuoäc naêm thöùc cuûa coõi Duïc, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån hai nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm thieän thuoäc yù thöùc cuûa coõi Duïc, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm thieän cuûa coõi Saéc, vaø taâm caâu sinh thuoäc chaùnh kieán voâ laäu cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån möôøi nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm caâu sinh thuoäc Taän trí, Voâ sinh trí cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån chín nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm caâu sinh thuoäc Taän trí, Voâ sinh trí cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm caâu sinh thuoäc Taän trí, Voâ sinh trí cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån hai nghieäp ñaïo thieän caâu sinh. Ngöôøi sinh ôû tónh löï thöù nhaát, neáu khôûi leân taâm thieän thuoäc ba thöùc, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån hai nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm thieän khoâng nhaát ñònh thuoäc yù thöùc cuûa ñòa mình, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm ñònh

höõu laäu thuoäc yù thöùc cuûa ñòa mình, vaø taâm caâu sinh thuoäc Chaùnh kieán voâ laäu cuûa ñòa mình, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån möôøi nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm caâu sinh thuoäc Taän trí, Voâ sinh trí cuûa ñòa mình, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån chín nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm thieän cuûa Tónh löï thöù hai, thöù ba, thöù tö, vaø taâm caâu sinh thuoäc Chaùnh kieán voâ laäu cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån möôøi nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm caâu sinh thuoäc Taän trí, Voâ sinh trí cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån chín nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm thieän cuûa coõi Voâ saéc, vaø taâm caâu sinh thuoäc chaùnh kieán voâ laäu cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån ba nghieäp ñaïo thieän caâu sinh; neáu khôûi leân taâm caâu sinh thuoäc Taän trí, Voâ sinh trí cuûa ñòa aáy, thì do Tö cuoái cuøng chuyeån hai nghieäp ñaïo thieän caâu sinh. Nhö sinh ôû Tónh löï thöù nhaát, nhö vaäy sinh ôû Tónh löï thöù hai cho ñeán sinh ôû coõi Voâ saéc, ñeàu caàn phaûi noùi roäng ra. Coù ñieåm sai bieät laø tröø ra ba thöùc thaân, sinh ôû coõi Voâ saéc cuõng tröø ra baûy nghieäp ñaïo tröôùc. Hoûi: ÔÛ coõi naøo, neõo naøo, coù maáy nghieäp ñaïo thieän coù theå ñaït ñöôïc? Ñaùp: Coõi Duïc coù ñuû möôøi, hoaëc laø luaät nghi, hoaëc laø do Phi luaät nghi, phi baát luaät nghi thaâu nhieáp; coõi Saéc cuõng coù ñuû möôøi, ñeàu do luaät nghi thaâu nhieáp; trong coõi Voâ saéc thaønh töïu coù möôøi, hieän roõ tröôùc maét chæ coù ba. ÔÛ trong caùc neõo, ñòa nguïc coù ba loaïi sau; baøng sinh vaø neõo quyû coù ñuû möôøi, ñeàu do Phi luaät nghi, phi baát luaät nghi thaâu nhieáp. Loaøi ngöôøi ôû ba chaâu, vaø trôøi coõi Duïc ñeàu coù ñuû möôøi, hoaëc laø luaät nghi, hoaëc laø do Phi luaät nghi, phi baát luaät nghi thaâu nhieáp; Baéc Caâu-loâ-chaâu chæ coù ba loaïi sau, ñeàu do Phi luaät nghi, phi baát

luaät nghi thaâu nhieáp; trôøi coõi Saéc, Voâ saéc nhö tröôùc ñaõ noùi. Ba nghieäp, möôøi nghieäp ñaïo, laø ba thaâu nhieáp möôøi, hay laø möôøi thaâu nhieáp ba? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì muoán phaân bieät veà nghóa trong kinh. Nhö trong kinh noùi: “Coù ba nghieäp, möôøi nghieäp ñaïo.” Trong kinh tuy noùi ra ñieàu naøy maø chöa giaûi thích roäng ra; noùi roäng ra nhö tröôùc. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì muoán hieån baøy veà nôi choán cuûa nghieäp heát söùc saâu xa, heát söùc vi teá, khoù thaáy ñöôïc, khoù hieåu ñöôïc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì trong taát caû caùc kinh maø Nhö Lai ñaõ noùi, khoâng coù kinh naøo raát saâu xa nhö kinh Nghieäp; trong möôøi hai Chuyeån khoâng coù Chuyeån naøo raát saâu xa nhö Chuyeån nghieäp; trong möôøi Löïc cuûa Phaät khoâng coù Löïc naøo raát saâu xa nhö Löïc cuûa nghieäp; ôû trong taùm Uaån khoâng coù Uaån

naøo raát saâu xa nhö Uaån nghieäp; trong boán Baát tö nghi khoâng coù Baát tö nghò naøo raát saâu xa nhö Baát tö nghò veà nghieäp. Bôûi vì duyeân naøy cho neân Ñöùc Theá Toân vaøo moät thôøi gian coá gaéng heát söùc an truù, thieát tha aân caàn taùc yù, thaâu nhieáp taâm yù tö duy, vaøo nôi yeân oån vaéng laëng, ngoài thö thaùi yeân laëng, quaùn saùt xem xeùt tæ mæ: Caùc quan phuï taù cuûa nöôùc Ma-kieät-ñaø, laø neõo naøo, laø thoï sinh nôi ñaâu, laø ñi ñeán choã naøo? Nhôø vaøo taùc yù naøy môùi coù theå bieát roõ raøng, caùc quan phuï taù aáy… ôû trong neõo nhö vaäy, thoï sinh nhö vaäy, ñi ñeán choã nhö vaäy. Hoûi: Phaïm haïnh cuûa chö Phaät nhö vaäy, luùc vöøa môùi khôûi taâm, trí kieán thuø thaéng ñoái vôùi taát caû caùc phaïm haïnh chuyeån ñoåi khoâng chöôùng ngaïi gì, vì nghóa gì maø coá gaéng heát söùc an truù, thieát tha aân caàn taùc yù, noùi roäng ra cho ñeán ngoài thö thaùi yeân laëng? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: Vì hieån baøy veà nôi choán cuûa nghieäp laø heát söùc saâu xa, heát söùc vi teá, khoù thaáy voâ cuøng, khoù hieåu voâ cuøng. Laïi coù ngöôøi noùi: Vì quaùn saùt tæ mæ caùc quan phuï taù cuûa nöôùc Ma- kieät-ñaø, vôùi taùnh cuûa caùc loaïi nhaân, taùnh cuûa caùc loaïi quaû, taùnh cuûa caùc loaïi noái tieáp nhau, taùnh cuûa caùc loaïi ñoái trò, vaø taâm maïng chung, taâm noái tieáp sinh ra… Nhôø vaøo söï quaùn saùt naøy, nhö thích hôïp ñeàu bieát roõ. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân vì muoán bieát roõ veà nôi sinh khaùc nhau cuûa caùc quan phuï taù aáy…, cho neân heát söùc taùc yù. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì ñôïi chuùng sinh ñöôïc hoùa ñoä trong töông lai, coù nhöõng chuùng sinh ñöôïc hoùa ñoä thuaän theo phaùp nghe noùi ñeå laøm ñieàu lôïi ích, haõy coøn chöa tuï hoäi ôû trong chuùng naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì ñôïi Thaàn-na-laät-lieân-baø, ngöôøi aáy laø Taàn- tyø-sa-la ôû ñôøi tröôùc, haõy coøn chöa tuï hoäi ôû trong chuùng naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Muoán laøm cho A-nan sinh yù toân troïng, aân caàn -cung kính khoâng traùi ngöôïc ñeå thoï trì quaùn saùt suy nghó. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì muoán ñoaïn tröø taâm kieâu ngaïo cuûa nhöõng ngöôøi taø maïn, nghóa laø coù ngöôøi bieát phaàn ít veà phaùp roài, thì sinh loøng kieâu maïn maø khoâng tu hoïc. Vì tröø boû yù ñoù ñeå hieån baøy Phaät Theá Toân khoâng döïa vaøo gia haïnh, trí kieán thuø thaéng ñoái vôùi taát caû caùc phaùp chuyeån ñoåi khoâng chöôùng ngaïi gì, haõy coøn thieát tha aân caàn quaùn saùt ôû trong taát caû caùc söï vieäc hoûi vaø ghi nhaän, huoáng hoà ñoái vôùi

trí nhoû nhoi cuûa oâng maø cho raèng khoâng hoïc ñeå sinh taâm kieâu maïn hay sao? Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì muoán hieån baøy veà thaønh töïu phaùp cuûa Boà-taùt (Chaùnh só), caùc Boà taùt coù phaùp nhö vaäy ñeàu thuaän theo do kheùo suy nghó maø suy nghó, do kheùo giaûng noùi maø giaûng noùi, do kheùo thöïc haønh maø thöïc haønh.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 234

Laïi coù ngöôøi noùi: Ñöùc Theá Toân trong moät luùc noï ñi vaøo nôi yeân oån vaéng laëng, ngoài thö thaùi laëng leõ, Toân giaû A-nan thöa hoûi veà ñieàu aáy. Ñöùc Theá Toân chöa traû lôøi lieàn tieán vaøo Ñònh yeân laëng (Tòch ñònh), töø Ñònh ñöùng leân roài môùi phaân bieät roõ raøng veà ñieàu aáy cho A-nan bieát. Vì nhaân duyeân naøy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì ba nhaân duyeân cho neân soaïn ra luaän: 1. Vì phaân bieät veà nghóa trong kinh. 2. Vì ngaên chaën luaän thuyeát cuûa ngöôøi khaùc. 3. Vì hieån baøy roõ raøng nhöõng vieäc laøm maø theá gian hieän thaáy. Vì phaân bieät veà nghóa trong kinh, nghóa laø trong kinh noùi nghieäp coù hai loaïi: 1. Nghieäp tö. 2. Nghieäp do tö maø daáy khôûi. Nghieäp ñaõ noùi aáy, nay caàn phaûi giaûi thích roäng ra, ñoù goïi laø phaân bieät veà nghóa trong kinh. Vì ngaên chaën luaän thuyeát caû ngöôøi khaùc, nhö ngoaïi ñaïo Thaéng Luaän noùi naêm loaïi nghieäp, ñoù laø laáy, boû, co vaøo, du- oãi ra, thöïc haønh laø nghieäp thöù naêm; ngoaïi ñaïo Soá Luaän noùi chín loaïi nghieäp ñoù, ñoù laø laáy, boû, co vaøo, duoãi ra, ñöa leân, haï xuoáng, môû ra, ñoùng laïi, thöïc haønh laø nghieäp thöù chín. Hoaëc coù ngoaïi ñaïo noùi möôøi hai Xöù ñeàu laø taùnh cuûa nghieäp. Hoï ñöa ra caùch noùi naøy: Nhaõn laøm nghieäp gì? Ñoù laø thaáy saéc. Saéc laøm nghieäp gì? Ñoù laø do nhaõn maø hieän haønh. Noùi roäng ra cho ñeán, yù laøm nghieäp gì? Ñoù laø coù theå bieát phaùp. Phaùp laøm nghieäp gì? Ñoù laø do yù maø hieän haønh. Caàn phaûi ngaên chaën nhöõng toâng chæ taø vaäy ñaõ laäp ra nhö vaäy, ñeå hieån baøy roõ raøng veà töï taùnh cuûa caùc nghieäp khoâng traùi ngöôïc. Laïi nöõa, phaùi Thí Duï noùi: Nghieäp thaân-ngöõ-yù ñeà laø moät Tö. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hoeån baøy tröø ra Theå cuûa Tö, coù rieâng töï taùnh cuûa hai nghieäp thaân-ngöõ. Laïi nöõa, Phaân Bieät Thuyeát Boä kieán laäp tham duïc-saân nhueá-taø kieán laø töï taùnh cuûa nghieäp. Taïi sao Boä aáy ñöa ra caùch noùi naøy? Bôûi vì döïa vaøo kinh, nhö trong kinh noùi: “Voán laø do Tö maø taïo ra ba loaïi nghieäp cuûa thaân, ñaõ gaây ra, ñaõ tích taäp laø aùc baát thieän, luoân luoân sinh ra nhieàu khoå ñau caûm laáy dò thuïc khoå ñau. Voán laø do Tö maø raïo ra boán loaïi nghieäp cuûa ngöõ, ba loaïi nghieäp cuûa yù, ñaõ gaây ra, ñaõ tích taäp laø aùc baát thieän, luoân luoân sinh ra nhieàu khoå ñau caûm laáy dò thuïc khoå ñau. Ba nghieäp cuûa yù, ñoù laø tham-giaän-taø kieán.” Döïa vaøo kinh naøy, cho neân noùi ba loaïi tham… laø töï taùnh cuûa nghieäp. Vì ngaên chaën yù ñoù ñeå hieån baøy veà tham duïc… khoâng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 235

phaûi laø töï taùnh cuûa nghieäp, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Neáu tham duïc… khoâng phaûi laø taùnh cuûa nghieäp, thì kinh maø Phaân Bieät Thuyeát

Boä ñaõ daãn chöùng laøm sao thoâng hieåu? Ñaùp: Laø tö löông cuûa nghieäp cho neân noùi laø nghieäp; nhö trong kinh Xöù Xöù, Ñöùc Theá Toân noùi tö löông aáy goïi laø phaùp aáy. Nhö tröôùc noùi nhieàu veà tö löông cuûa Laïc... goïi laø Laïc...; trong naøy cuõng nhö vaäy, ñoái vôùi tö löông cuûa nghieäp noùi ñoù goïi laø nghieäp. Toân giaû Phaùp Cöùu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Trong naøy, Ñöùc Theá Toân chæ thaâu nhieáp veà nghieäp aáy, döïa vaøo nôi nöông töïa ñeå bieåu hieän roõ raøng veà taùnh cuûa nghieäp, cho neân noùi nhö vaäy. Nghóa laø neáu döïa vaøo Tö cuoái cuøng chuyeån baäc thang thuø thaéng naøy, thì ôû taïi nôi naøy noùi roõ raøng teân goïi cuûa nghieäp." Nhö vaäy, taát caû goïi laø vì ngaên chaën luaän thuyeát cuûa ngöôøi khaùc. Vì hieån baøy roõ raøng nhöõng vieäc laøm maø theá gian hieän thaáy, nghóa laø caùc theá gian ñoái vôùi quaû cuûa nghieäp aáy maø töôûng töôïng thieát laäp teân goïi cuûa nghieäp; nhö thaáy caùc vaät theâu gaám theâu hoa, hoïa veõ röïc rôõ..., noùi raèng taùc nghieäp tinh xaûo nhö vaäy. Ñaây thaät ra khoâng phaûi laø nghieäp, maø chæ laø quaû cuûa nghieäp. Ñoù goïi laø bôûi vì hieån baøy roõ raøng nhöõng vieäc laøm maø theá gian hieän thaáy. Bôûi vì ba duyeân naøy cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Ba nghieäp, ñoù laø thaân nghieäp-ngöõ nghieäp vaø yù nghieäp. Hoûi: Ba nghieäp naøy kieán laäp theá naøo? Laø bôûi vì töï taùnh, laø bôûi vì sôû y, hay laø vì cuøng daáy khôûi? Neáu laø töï taùnh thì leõ ra chæ coù moät nghieäp, ñoù goïi laø ngöõ nghieäp, bôûi vì ngöõ chính laø nghieäp. Neáu laø sôû y thì leõ ra taát caû caùc nghieäp ñeàu goïi laø thaân nghieäp, bôûi vì ba loaïi nghieäp ñeàu döïa vaøo thaân. Neáu nhö cuøng daáy khôûi thì leõ ra taát caû caùc nghieäp ñeàu goïi laø yù nghieäp, bôûi vì ba loaïi nghieäp aáy ñeàu laø yù cuøng daáy khôûi. Ñaùp: Taát caû do ba duyeân maø kieán laäp ba nghieäp: 1. Bôûi vì töï taùnh cho neân kieán laäp ngöõ nghieäp. 2. Bôûi vì sôû y cho neân kieán laäp thaân nghieäp. 3. Bôûi vì cuøng daáy khôûi cho neân kieán laäp yù nghieäp. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì ba duyeân cho neân kieán laäp ba nghieäp: 1. Bôûi vì döïa vaøo nôi choán cuûa mình. 2. Bôûi vì döïa vaøo nôi choán khaùc. 3. Bôûi vì döïa vaøo nôi choán töông öng. Döïa vaøo nôi choán cuûa mình cho neân kieán laäp ngöõ nghieäp, döïa vaøo nôi choán khaùc cho neân kieán laäp thaân nghieäp, döïa vaøo nôi choán töông öng cho neân kieán laäp yù nghieäp. Nhö vaäy goïi laø töï taùnh cuûa ba nghieäp.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 236

Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø nghieäp, nghieäp coù nghóa gì? Ñaùp: Bôûi vì ba nghóa cho neân noùi teân goïi laø nghieäp: 1. Bôûi vì taùc duïng. 2. Bôûi vì duy trì caùch thöùc chuaån. 3. Bôûi vì Phaân Bieät veà quaû. Bôûi vì taùc duïng, nghóa laø ngay nôi taùc duïng noùi teân goïi laø nghieäp. Bôûi vì duy trì caùch thöùc chuaån, nghóa laø coù naêng löïc duy trì caùch thöùc chuaån cuûa baûy chuùng. Bôûi vì phaân bieät veà quaû, nghóa laø coù naêng löïc phaân bieät veà quaû yeâu thích, khoâng yeâu thích. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì phaùp töông öng cuøng coù kia cuõng coù theå phaân bieät veà quaû yeâu thích, khoâng yeâu thích ñeàu goïi laø nghieäp chaêng? Ñaùp: Trong naøy chæ noùi ñeán phaùp hôn haún goïi laø nghieäp, bôûi vì ba loaïi nghieäp naøy laø thuø thaéng nhaát ôû trong caùc phaùp töông öng cuøng coù. Ví nhö theá gian ôû nôi caùc loaïi hôn haún coù ñöôïc

caùc loaïi teân goïi, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Nhö theá gian noùi thaày thuoác laøm thuoác, trong naøy khoâng phaûi laø khoâng coù nguyeân lieäu laøm thuoác, ñoà ñöïng thuoác vaø ngöôøi laøm thuoác..., nhöng ôû trong ñoù thaày thuoác laø hôn haún, cho neân coù ñöôïc teân goïi aáy. Laïi nhö ngöôøi vieát chöõ, khoâng phaûi laø khoâng coù caùc loaïi giaáy-möïc- buùt..., vaø chòu khoù tìm caùch hoøa hôïp ñeå vieát thaønh chöõ, nhöng thuaän theo ngöôøi laø hôn haún, cho neân coù ñöôïc teân goïi aáy. Ngöôøi nhuoäm aùo quaàn -ngöôøi reøn ñoà vaät, thí duï cuõng nhö vaäy. Nay ôû ñaây cuõng nhö vaäy, tuy coù caùc loaïi töï taùnh cuøng coù vaø phaùp töông öng, taát caû ñieàu coù theå caûm laáy quaû dò thuïc, nhöng maø ôû trong ñoù coù theå phaân bieät veà quaû thì nghieäp laø hôn haún, cho neân chæ noùi ñeán nghieäp. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì ba nghóa cho neân noùi teân goïi laø nghieäp: 1. Vì coù taùc duïng. 2. Vì coù haønh ñoäng. 3. Vì coù taïo taùc. Vì coù taùc duïng, töùc laø ngöõ nghieäp, bình luaän nhö vaäy, mình neân laøm nhöõng ñieàu nhö vaäy... nhö vaäy... Vì coù haønh ñoäng, töùc laø thaân nghieäp, tuy thaät söï khoâng coù söû duïng maø gioáng nhö ñi ñeán nôi khaùc. Vì coù taïo taùc, töùc laø yù nghieäp taïo taùc hai loaïi thöùc. Bôûi vì nghóa naøy cho neân noùi teân goïi laø nghieäp. Möôøi nghieäp ñaïo, ñoù laø ba nghieäp ñaïo cuûa thaân, boán nghieäp ñaïo cuûa ngöõ, ba nghieäp ñaïo cuûa yù. Hoûi: Möôøi nghieäp ñaïo thieän, möôøi nghieäp ñaïo baát thieän, leõ naøo khoâng hôïp laïi noùi laø coù hai möôi loaïi hay sao, taïi sao trong naøy chæ noùi coù möôøi?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 237

Ñaùp: Bôûi vì khoâng vöôït quaù soá möôøi, nghóa laø döïa vaøo nôi maø haønh aùc ñaõ nöông töïa, phaùt khôûi möôøi loaïi nghieäp ñaïo baát thieän; vaãn döïa vaøo nôi naøy bôûi vì lìa xa, cho neân ngay nôi aáy coù theå phaùt khôûi möôøi nghieäp ñaïo thieän. Laïi coù ngöôøi noùi: Noùi toùm löôïc thì coù möôøi loaïi, noùi môû roäng thì coù hai möôi loaïi. Nhö toùm löôïc vaø môû roäng, nhö vaäy khoâng coù sai bieät-sai bieät, toång quaùt-rieâng bieät, khaép nôi-khoâng khaép nôi, khoâng khaùc nhau -coù khaùc nhau, cuøng luùc-laàn löôït, neân bieátcuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Thuaän theo ngöôøi lôïi caên cho neân noùi coù möôøi, thuaän theo ngöôøi ñoän caên cho neân noùi laø hai möôi. Nhö lôïi caên vaø ñoän caên, nhö vaäy löïc cuûa nhaân, löïc cuûa duyeân, löïc beân trong, löïc beân ngoaøi, beân trong do löïc taùc yù nhö lyù maø duy trì, beân ngoaøi do löïc tu taäp nhieàu nhôø lôøi noùi cuûa ngöôøi khaùc, löïc cuûa trí toùm löôïc môû baøy, löïc cuûa trí giaûi thích môû roäng, neân bieát cuõng nhö vaäy. Ñoù goïi laø töï taùnh cuûa möôøi nghieäp ñaïo. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi; Vì sao goïi laø nghieäp ñaïo, nghieäp ñaïo coù nghóa gì? Ñaùp: Tö goïi laø nghieäp, do Tö thöïc hieän thöôøng xuyeân, cuoái cuøng maø chuyeån thì goïi laø nghieäp ñaïo. Hoûi: Neáu nhö Tö goïi laø nghieäp, do Tö thöïc hieän thöôøng xuyeân ñeán cuoái cuøng maø chuyeån goïi laø nghieäp ñaïo, thì thieän-baát thieän vaø taát caû voâ kyù coøn laïi, khoâng phaùp naøo khoâng ñeàu laø do Tö thöïc hieän thöôøng xuyeân ñeán cuoái cuøng maø chuyeån, taát caû ñeàu phaûi noùi laø nghieäp ñaïo, coù nhaân duyeân baát coïng thuø thaéng gì, maø chæ noùi möôøi loaïi naøy ñeå laøm nghieäp ñaïo? Ñaùp: Ñaây laø Ñöùc Theá Toân coù caùch

noùi khaùc, Ñaïi Sö quaùn xeùt taâm haønh-yù nguyeän öa thích cuûa höõu tình ñaõ caûm hoùa kia, giaûn löôïc maø noùi cho bieát. Hieáp Toân giaû noùi: “Chæ rieâng Phaät Theá Toân hieåu roõ raøng taän cuøng taùnh töôùng cuûa caùc phaùp, cuõng bieát roõ veà theá duïng cuûa caùc phaùp, chöù khoâng phaûi laø ngöôøi khaùc coù theå bieát ñöôïc. Neáu phaùp coù töôùng cuûa nghieäp ñaïo thì thuaän theo maø thieát laäp, khoâng coù töôùng cuûa nghieäp ñaïo thì khoâng thieát laäp.” Toân giaû Dieäu AÂm cuõng ñöa ra caùch noùi naøy: “Ñaïi Sö bieát möôøi loaïi nghieäp ñaïo naøy, coù theá duïng nhö vaäy, maïnh meõ nhö vaäy, gaàn guõi nhö vaäy, coù theå laøm con ñöôøng ñi laïi cho nghieäp Tö khieán ñeán cuoái cuøng chuyeån ñoåi, tröø nghieäp ñaïo naøy ra thì taát caû caùc phaùp coøn laïi khoâng coù söï vieäc nhö vaäy.”

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 238

Laïi coù ngöôøi noùi: Do hai nhaân duyeân maø kieán laäp nghieäp ñaïo: 1. Do söï cheâ traùch cuûa theá gian. 2. Do söï ca ngôïi cuûa theá gian. Chính laø möôøi loaïi nghieäp ñaïo baát thieän vaø möôøi loaïi nghieäp ñaïo thieän. Hoûi: Neáu nhö do söï cheâ traùch cuûa theá gian maø goïi laø nghieäp ñaïo, vaäy thì taâm aùc laøm chaûy maùu thaân Phaät, taát caû theá gian ñeàu cuøng nhau cheâ traùch, taïi sao khoâng noùi ñoù laø nghieäp ñaïo? Ñaùp: Neáu nhö do söï cheâ traùch cuûa theá gia, Nhö Lai xuaát theá vaø khoâng xuaát theá, taát caû moïi luùc ñeàu coù thì thieát laäp laøm nghieäp ñaïo; laøm chaûy maùu thaân Phaät thì coù Phaät ôû theá gian seõ coù, khoâng coù Phaät ôû theá gian seõ khoâng coù, cho neân khoâng thieát laäp nghieäp ñaïo. ÔÛ trong söï ca ngôïi xa lìa laøm chaûy maùu, voán coù hoûi-ñaùp neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Do ba nhaân duyeân maø kieán laäp nghieäp ñaïo: 1. Do nôi nöông töïa. 2. Do thi thieát. 3. Do phaân bieät veà quaû yeâu thích-khoâng yeâu thích. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu bôûi vì phaùp naøy laøm cho vaät trong-ngoaøi, coù luùc suùt giaûm, coù luùc theâm nhieàu, thì kieán laäp nghieäp ñaïo. Neân bieát trong naøy, nôi nöông töïa laø beân ngoaøi, thoï löôïng… laø beân trong. Theá naøo laø do nghieäp ñaïo naøy laøm cho vaät beân ngoaøi giaûm suùt, ñoù laø luùc nghieäp ñaïo saùt sinh taêng leân, taát caû caùc vaät beân ngoaøi ñeàu ít saùng boùng, toàn taïi khoâng laâu beàn. Neáu luùc nghieäp ñaïo troäm caép taêng leân, thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi phaùt sinh tai hoïa doàn daäp, gaëp phaûi nhieàu trôû ngaïi nhö söông muø, möa ñaù, buïi baëm dô baån… neáu luùc nghieäp ñaïo taø daâm taêng leân, thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi coù nhieàu söï caïnh tranh taøn aùc. Neáu luùc nghieäp ñaïo noùi lôøi doái traù taêng leân, thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu laø nhöõng thöù dô baån thoái tha. Neáu luùc nghieäp ñaïo noùi lôøi chia reõ taêng leân, thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu khoâng baèng phaúng, goø ñoài haàm hoá hieåm trôû ngaên caùch. Neáu luùc nghieäp ñaïo noùi lôøi hung aùc taêng leân, thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi ñeàu laø thoâ thieån xaáu teä, gai ñoäc, caùt ñaù khaép nôi, giaû söû coù moät ít vaät quyù nhö vaøng, baïc… maø khoâng coù aùnh saùng, khoâng ñieàu hoøa, khoù söû duïng. Neáu luùc nghieäp ñaïo noùi lôøi dô baån taêng leân, thì taát caû cac vaät beân ngoaøi do khí haäu thay ñoåi traùi ngöôïc, nhanh choùng bò huûy dieät, phaàn nhieàu khoâng thaønh keát quaû. Neáu luùc nghieäp ñaïo tham duïc taêng leân, thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu caûm suùt, nhoû nhoi ít

thaáy. Neáu luùc nghieäp ñaïo saân giaän taêng leân,

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 239

thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu khoâ heùo, quaû haït ñaéng chaùt. Neáu luùc nghieäp ñaïo taø kieán taêng leân, thì taát caû caùc vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu ñieâu taøn, thieáu maát hoa, quaû,hoaëc laø hoaøn toaøn khoâng coù quaû. Ñoù goïi laø do nghieäp ñaïo naøy laøm cho vaät beân ngoaøi giaûm suùt. Laøm sao laïi bieát do nghieäp ñaïo naøy maø laøm cho vaät beân trong nhö thoï löôïng... bò giaûm xuoáng? Ñoù laø neáu luùc möôøi nghieäp ñaïo baát thieän taêng tröôûng ñaày ñuû, thì chaâu Thieäm boä naøy coù boán loaïi suùt giaûm xuaát hieän ôû theá gian, nghóa laø thoï löôïng suùt giaûm, höõu tình suùt giaûm, vaät duïng cung caáp suùt giaûm, phaåm thieän suùt giaûm. Thoï löôïng suùt giaûm, nghóa laø luùc kieáp ban ñaàu, ngöôøi ôø chaâu Thieäm boä naøy soáng thoï voâ löôïng tuoåi, ñeán luùc cuoái cuøng cuûa kieáp thì con ngöôøi soáng thoï möôøi tuoåi. Höõu tình suùt giaûm, nghóa laø luùc baét ñaàu cuûa kieáp, chaâu Thieäm boä naøy roäng lôùn saïch seõ trang nghieâm, phaàn lôùn laø nhöõng höõu tình phöùôc ñöùc thuaàn thieän, thaønh aáp san saùt theo thöù töï, nhaân daân ñoâng ñuùc khaép nôi, ñeán luùc cuoái cuøng cöûa kieáp chæ coøn laïi moät vaïn ngöôøi. Vaät duïng cung caáp suùt giaûm, nghóa laø luùc baét ñaàu cuûa kieáp, chaâu Thieäm boä naøy yeân oån vui söôùng doài daøo, caùc loaïi luùa gaïo ñaäu meø khaép nôi laø thöùc aên tuyeät vôøi nhaát, ñeán luùc cuoái cuøng cuûa kieáp thì nhaân daân ñoùi keùm, chæ ccoù bo bo -haït coû... laøm thöùc aên tuyeät vôøi nhaát. Phaåm thieän suùt giaûm, nghóa laø luùc ban ñaàu cuûa kieáp, chaâu Thieäm boä naøy coù möôøi nghieäp ñaïo thieän taêng thöôïng ñaày ñuû, vaøo luùc kieáp giaûm ñi thì möôøi nghieäp ñaïo aùc taêng thöôïng ñaày ñuû. Theá naøo laø do nghieäp ñaïo naøy laøm cho caùc söï vaät beân ngoaøi coù luùc taêng leân? Ñoù laø neáu luùc lìa boû nghieäp ñaïo saùt sinh taêng leân, thì taát caû söï vaät beân ngoaøi ñeàu nhieàu saùng boùng vaø toàn taïi vöõng beàn traõi qua thôøi gian daøi. Luùc lìa boû nghieäp ñaïo troäm caép taêng leân, thì taát caû söï vaät beân ngoaøi khoâng phaùt sinh tai hoïa, khoâng bò nhöõng chöôùng ngaïi nhö söông muø-möa ñaù... laøm cho toån haïi. Luùc lìa boû nghieäp ñaïo taø daâm taêng leân, thì taát caû söï vaät beân ngoaøi khoâng coù nhöõng caïnh tranh taøn aùc. Luùc lìa boû nghieäp ñaïo noùi lôøi doái traù taêng leân, thì taát caû söï vaät beân ngoaøi ñeàu nhieàu höông thôm saïch seõ. Luùc lìa boû nghieäp ñaïo noùi lôøi chia reõ taêng leân, thì taát caû söï vaät beân ngoaøi toát ñeïp nghieâm tuùc deã caàu ñöôïc, ñaát baèng nhö baøn tay, roäng lôùn saïch seõ trang nghieâm. Luùc lìa boû nghieäp ñaïo noùi lôøi hung aùc taêng leân, thì taát caû söï vaät beân ngoaøi ñeàu vi dieäu doài daøo, khoâng coù ñeøo doác, gai ñoäc, caùt ñaù, vaät quyù nhö vaøng, baïc... saùng ngôøi saïch seõ, deã daøng ñieàu cheá vaø coù theà duy trì ôû nhieàu nôi. Luùc lìa boû nghieäp ñaïo noùi lôøi dô baån taêng leân, thì taát caû söï vaät beân ngoaøi luoân luoân kieân coá khoâng coù söï thay ñoåi traùi ngöôïc, thaønh töïu moïi keát quaû thöïc söï.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 240

Luùc nghieäp ñaïo khoâng coù tham taêng leân, thì söï vaät beân ngoaøi sung tuùc, ñaày ñuû troïn veïn taêng theâm nhieàu. Luùc nghieäp ñaïo khoâng coù saân taêng leân, thì söï vaät beân ngoaøi saùng boùng, quaû haït ngoït ngaøo ngon laønh. Luùc nghieäp ñaïo chaùnh kieán taêng leân, thì söï vaät beân ngoaøi doài daøo theâm, hoa, quaû thaønh töïu sum seâ. Ñoù goïi laø do nghieäp ñaïo naøy laøm cho söï vaät beân ngoaøi taêng leân. Laøm sao laïi bieát do nghieäp ñaïo naøy maø laøm cho söï vaät beân trong nhö thoï löôïng... taêng leân? Ñoù laø luùc neáu möôøi nghieäp ñaïo thieän taêng tröôûng ñaày ñuû, thì chaâu Thieäm boä naøy coù boán söï taêng leân xuaát hieän ôû theá gian, nghóa laø thoï löôïng taêng leân, höõu tình taêng leân, vaät duïng cung caáp taêng leân, phaåm thieän taêng leân. Thoï löôïng taêng leân, nghóa laø luùc cuoái cuøng cuûa kieáp, ngöôøi ôû chaâu Thieäm boä naøy soáng thoï möôøi tuoåi, ñeán luùc kieáp taêng leân thì soáng thoï taùm vaïn tuoåi. Höõu tình taêng leân, nghóa laø luùc cuoái cuøng cuûa kieáp, chaâu Thieäm boä naøy chæ coøn laïi moät vaïn ngöôøi, ñeán luùc kieáp taêng leân thì roäng lôùn saïch seõ trang nghieâm, phaàn lôùn laø nhöõng höõu tình phöôùc ñöùc thuaàn thieän, thaønh aáp san saùt theo thöù töï, nhaân daân ñoâng ñuùc khaép nôi. Vaät duïng cung caáp taêng leân, nghóa laø luùc cuoái cuøng cuûa kieáp, ôû chaâu Thieäm boä naøy, nhaân daân ñoùi keùm, duøng bo bo, haït coû... laøm thöùc aên tuyeät vôøi nhaát, ñeán luùc kieáp taêng leân thì yeân oån vui söôùng doài daøo, caùc loaïi luùa ñaäu gaïo meø khaép nôi laø thöùc aên tuyeät vôøi nhaát. Phaåm thieän taêng leân, nghóa laø luùc cuoái cuøng cuûa kieáp, möôøi nghieäp ñaïo aùc taêng maïnh ôû theá gian, ñeán luùc kieáp taêng leân thì möôøi nghieäp ñaïo thieän taêng maïnh ôû theá gian. Laïi coù ngöôøi noùi: Do ba quaû cho neân kieáp laäp möôøi nghieäp ñaïo: 1. Quaû dò thuïc. 2. Quaû ñaúng löu. 3. Quaû taêng thöôïng. Ñoù laù saùt sinh, neáu luyeän taäp, hoaëc gaây ra, hoaëc nhieàu laàn luyeän taäp gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû dò thuïc; töø choå aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, chòu nhieàu beänh taät, maïng soáng ngaén nguûi, laø quaû ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi ñeàu ít saùng boùng, khoâng toàn taïi laâu beàn, laø quaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi troäm caép, neáu luyeän taäp, hoaëc gaây ra, hoaëc nhieàu laàn luyeän taäp gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû dò thuïc; töø choå aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, tieàn baïc cuûa caûi thieáu huït, laø quaû ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi luoân luoân phaùt sinh tai hoïa, gaëp nhieàu trôû ngaïi nhö

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 241

söông muø, möa ñaù, buïi baëïm dô baån..., laø quaø Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi taø daâm, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra, hoaëc nhieàu laàn do thoùi quen gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc; töø choã aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, gaëp vôï khoâng trinh tieát löông thieän, laø quaû Ñaúng lö; bôûi vì nghieäp taêng thieän aáy cho neân caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi coù nhieàu caïnh tranh taøn aùc, laø quaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi noùi lôøi doái traù, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra, hoaëc nhieàu laàn do thoùi quen gaây

ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc; töø choã aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, gaëp nhieàu ñieàu phæ baùng, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi, phaàn nhieàu laø nhöõng thöù dô baån thoái tha, laø quaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi noùi lôøi chia reõ, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra, hoaëc phaàn nhieàu do thoùi quen gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc; töø choã aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, gaëp phaûi baïn thaân chia lìa ngang traùi, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi, phaàn lôùn khoâng ngay thaúng baèng phaúng, goø ñoài, haàm hoá, ñeøo doác hieåm trôû ngaên caùch cheo leo, laø quaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi noùi lôøi hung aùc, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra, hoaëc phaàn nhieàu do thoùi quen gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc; töø choå aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, luoân luoân nghe caùc loaïi aâm thanh khoâng vöøa yù, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì ng- hieäp taêng thöôïng aáy c ho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi, phaàn lôùn laø thoâ keäch xaáu xí, gai ñoäc, caùt ñaù, tuy coù moät ít vaøng, baïc... maø khoâng coù aùnh saùng, khoâng coù ñieàu hoøa, khoù söû duïng, laø quaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi noùi lôøi dô baån, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra, hoaëc phaàn nhieàu do thoùi quen gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc; töø choå aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, lôøi noùi khoâng uy tín nghieâm tuùc, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeùn söï vaät beân ngoaøi, gaëp phaûi khí haäu thay ñoåi thaát thöôøng, nhanh choùng bò huûy dieät, phaàn lôùn khoâng thaønh töïu keát quaû, laø quaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi coù tham duïc, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra - hoaëc phaàn nhieàu do thoùi quen gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc - baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc; töø choå aáy cheát ñi - sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, tham duïc maïnh meû vaø saéc beùn hôn, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 242

cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu laø giaûm suùt, nhoû nhoi vaø ít oûi, laø quaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi coù saân giaän, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra, hoaëc phaàn nhieàu do thoùi quen gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc; töø choã aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, saân giaän maïnh meû vaø saéc beùn hôn, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu laø khoâ heùo, quaû- haït ñaéng chaùt, laøquaû Taêng thöôïng. Nhöõng ngöôøi coù taø kieán, neáu thoùi quen, hoaëc gaây ra, hoaëc phaàn nhieàu do thoùi quen gaây ra, thì sinh vaøo ñòa nguïc, baøng sinh vaø neõo quyû, laø quaû Dò thuïc töø choã aáy cheát ñi, sinh vaøo trong loaøi ngöôøi, ngu si voâ cuøng, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi phaàn nhieàu laø ñieâu taøn, thieáu huït vaø raát ít hoa, quaû hoaëc laø hoaøn toaøn khoâng coù quaû, laø quaû Taêng thöôïng. Lìa boû saùt sinh, neáu thoùi quen, hoaëc tu döôõng, hoaëc phaàn nhieàu do thoùi quen tu döôõng, thì sinh vaøo loaøi ngöôøi, trôøi,

laø quaû Dò thuïc; töø nôi aáy cheát ñi, sinh ñeán nôi naøy, khoâng coù beänh taät, thoï maïng laâu daøi, laø quaû Ñaúng löu; bôûi vì nghieäp taêng thöôïng aáy cho neân ñaõ caûm ñeán söï vaät beân ngoaøi ñeàu nhieàu aùnh saùng, trôn laùng, toàn taïi beàn vöõng traõi qua thôøi gian daøi, laø quaû Taêng thöôïng. Döïa vaøo ñaïo lyù naøy, phaåm thieän cuûa chín nghieäp ñaïo thieän coøn laïi, cuøng vôùi treân traùi ngöôïc nhau ñeàu caàn phaûi noùi laø roäng ra, cho neân do ba quaû maø kieán laäp möôøi nghieäp ñaïo. Hoûi: Vì sao khoâng noùi Tö laø nghieäp ñaïo? Ñaùp: Tö chính laø nghieäp, do Tö maø haønh ñoäng cho neân goïi laø nghieäp ñaïo; neân bieát raèng nghieäp ñaïo khoâng phaûi chính laø Tö, vì vaäy khoâng noùi ñeán. Nhö nôi nhaø vua ñi laïi thì noùi laø ñöôøng ñi cuûa nhaø vua, maø ñöôøng ñi cuûa nhaø vua thì khoâng phaûi laø nhaø vua. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, do Tö maø haønh ñoäng cho neân noùi la nghieäp ñaïo, maø nghieäp ñaïo thì khoâng phaûi laø Tö. Thí duï veà choã ngoài cuûa nhaø vua..., cuõng laïi nhö vaäy. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp cuøng vôùi Tö, ví nhö ba söï hoøa hôïp maø sinh, coù taùc duïng chuyeån ñoåi thì thieát laäp laøm nghieäp ñaïo; Tö khoâng cuøng vôùi Tö, ví nhö ba söï hoøa hôïp maø sinh, coù taùc duïng chuyeån ñoåi, cho neân khoâng phaûi laø nghieäp ñaïo. Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp cuøng vôùi Tö, cuøng luùc maø sinh, coù taùc duïng chuyeån ñoåi thì thieát laäp laøm nghieäp ñaïo; Tö khoâng cuøng vôùi Tö, cuøng luùc maø sinh, coù taùc duïng chuyeån ñoåi, cho neân khoâng thieát nghieäp ñaïo.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 113 243

Laïi coù ngöôøi noùi: Neáu phaùp vaø Tö cuøng thuoäc veà hieän taïi, laøm con ñöôøng cho Tö thieát laäp laøm nghieäp ñaïo; Tö khoâng cuøng vôùi Tö, cuøng thuoäc veà hieän taïi, laøm con ñöôøng cho Tö, cho neân khoâng thieát laäp nghieäp ñaïo. Hoûi: Neáu sai ngöôøi khaùc saùt sinh, cho ñeán daáy leân lôøi noùi dô baån, ngöôøi bò sai khieán hoaëc laø traûi qua nhieàu ngaøy môùi laøm, thì ngöôøi sai khieán ngöôøi khaùc ñaõ dieät Tö töø laâu, laøm sao coù theå goïi laø cuøng vôùi Tö, cuøng thuoäc veà hieän taïi, laøm con ñöôøng cho Tö, khieán Tö cuoái cuøng thieát laäp laøm nghieäp ñaïo? Ñaùp: Döïa vaøo nghóa coù theå ñaït ñöôïc maø thieát laäp nghieäp ñaïo, nghóa laø neáu phaùp khaùc coù theå ñaït ñöôïc cuøng luùc laøm con ñöôøng cho Tö, cho neân thieát laäp nghieäp ñaïo, khoâng phaûi laø trong moät saùt-na maø hai Tö coù theå ñaït ñöôïc hieän taïi laøm con ñöôøng, vì vaäy khoâng thieát laäp Tö laøm nghieäp ñaïo. Hoûi: Tö cuøng vôùi Tö, cuøng thuoäc veà hieän taïi, ñoù laø Tö noái tieáp nhau cuûa ngöôøi khaùc, taïi sao khoâng noùi? Ñaùp: Döïa vaøo söï noáiu tieáp nhau cuûa mình maø thieát lap6 nghieäp ñaïo, khoâng döïa vaøo ngöôøi khaùc ñeå thieát laäp. Ñaõ noùi veà töï taùnh cua ba nghieäp, möôøi nghieäp ñaïo, nay seõ bieåu hieän roõ raøng veà töôùng xen taïp, khoâng xen taïp. Hoûi: Ba nghieäp, möôøi nghieäp ñaïo, laø ba thaâu nhieáp möôøi, hay laø möôøi thaâu nhieáp ba? Ñaùp: Neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc nghieäp chöù khoâng phaûi laø nghieäp ñaïo, ñoù laø nghieäp ñaïo voán khoâng thaâu nhieáp thaân nghieäp-ngöõ nghieäp vaø toaøn boä yù nghieäp. 2. Coù luùc nghieäp ñaïo chöù khoâng phaûi laø nghieäp, ñoù laø ba nghieäp ñaïo sau. 3. Coù luùc nghieäp cuõng laø nghieäp ñaïo, ñoù laø baûy nghieäp ñaïo tröôùc. 4. Coù luùc khoâng phaûi laø nghieäp cuõng khoâng

phaûi laø nghieäp ñaïo, ñoù laø tröø ra töôùng tröôùc. Töôùng laø thuoäc veà teân goïi, nhö tröôùc noùi roäng ra. Nghóa laø trong Saéc uaån tröø ra nghieäp, choïn laáy Saéc uaån coøn laïi; trong Haønh uaån tröø ra tham-saân-taø kieán baát thieän vaø khoâng coù tham-khoâng coù saân-chaùnh kieán cuøng vôùi taát caû Tö, choïn laáy Haønh uaån töông öng-khoâng töông öng coøn laïi vaø ba uaån toaøn phaàn, cuøng vôùi phaùp voâ vi. Nhö vaäy taát caû laøm thaønh caâu thöù tö, cho neân noùi ñoù laø tröø ra töôùng tröôùc. Hoûi: Trong möôøi nghieäp ñaïo, taïi sao baûy loaïi tröôùc kieán laäp laø nghieäp vaø nghieäp ñaïo, ba loaïi sau chæ laø nghieäp ñao chöù khoâng phaûi laø nghieäp?

Ñaùp: Nhö luaän Thi Thieát noùi: “Caùc haønh ñoäng saùt sinh laø nghieäp - laø taùc duïng, laøm nhaân, laøm ñaïo, laøm daáu tích, laøm con ñöôøng cho Tö coù theå phaùt khôûi saùt sinh, noùi roäng ra cho ñeán nhöõng lôøi noùi dô baån laø ng- hieäp, laø taùc duïng, laøm nhaân, laøm ñaïo, laøm daáu tích, laøm con ñöôøng cho Tö coù theå phaùt khôûi lôøi noùi dô baån. Taát caû tham - saân - taø kieán baát thieän, khoâng phaûi laø nghieäp - khoâng phaûi laø taùc duïng, chæ laøm nhaân – laøm ñaïo - laøm daáu tích - laøm con ñöôøng cho chính Tö thuoäc phaåm caâu sinh cuûa noù. Lìa boû saùt sinh laø nghieäp - laø taùc duïng, laøm nhaân - laøm ñaïo - laøm daáu tích - laøm con ñöôøng cho Tö coù theå phaùt khôûi lìa boû saùt sinh, noùi roäng ra cho ñeán lìa boû lôøi noùi dô baån laø nghieäp - laø taùc duïng, laøm nhaân - laøm ñaïo - laøm daáu tích - laøm coøn ñöôøng cho Tö coù theå phaùt khôûi lìa boû lôøi noùi dô baån. Taát caû khoâng coù tam - khoâng coù saân - chaùnh kieán, khoâng phaûi laø nghieäp - khoâng phaûi laø taùc duïng, chæ laøm nhaân - laøm ñaïo - laøm daáu tích - laøm con ñöôøng cho chín Tö thuoäc phaåm caâu sinh cuûa noù,” Vì vaäy chöùng minh bieát raèng nghóa aáy thuaän theo nhö vaäy.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.